

Sayı: 23743
Tarih: 01-02-2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri artarak devam etmektedir. Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesi, Van Barosu ve TUHAY-DER Van Şubesi tarafından 25 Ocak 2023'te açıklanan raporda; Samsun Bafra T Tipi, Giresun Espiye L Tipi, Trabzon Beşikdüzü T Tipi, Erzurum Dumlulu 1 ve 2 Nolu Yüksek Güvenlikli kapalı cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine dikkat çekilmiştir. Söz konusu cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin araştırılması, önlenmesi ve sorumluları hakkında gerekli işlemlerin başlatılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve içtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Şevin COŞKUN

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Anayasa'nın 17. Maddesi, "Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Yaşama hakkı, bütün hakların temelidir. Savaş, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde dahi durdurulamaz, yok edilemez" şeklindedir. Ancak cezaevlerinde yaşam hakkı başta olmak üzere birçok hak ihlali yaşanmaktadır.

Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesi, Van Barosu ve TUHAY-DER Van Şubesi tarafından 25 Ocak 2023'te açıklanan raporda; Samsun Bafra T Tipi, Giresun Espiye L Tipi, Trabzon Beşikdüzü T Tipi, Erzurum Dumlulu 1 ve 2 Nolu Yüksek Güvenlikli kapalı cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine dikkat çekilerek şu şekilde sıralanmıştır.

Samsun Bafra T Tipi Kapalı Cezaevi'nde ağız içi arama dayatılmakta, yaklaşık 2 yıldır hastane sevkleri yapılmadığından birçok tutuklu ve hükümlünün sağlık durumu kötüye gitmektedir. Bu isimler arasında hiper tansiyon, mide ve bağırsak gibi sağlık sorunları bulunan 65 yaşındaki Sılhedin Demir, böbrek hastası Enes Bilgen, boyun fıtığı ve sinüzit hastası Serbest Süleyman, gözlerini büyük ölçüde kaybeden Ekrem Ay, İlyas Acar, Hüseyin Ulaş Elter ve Özgür Bayram yer almaktadır.

Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan akciğer kanseri olan Yahya Güneş'in, nörolojik hastalıkları bulunan ve yaşamını tek başına idame ettiremeyen Şehmuz Koç, kalp ameliyatı olan ve kontrolü üzerinden 2 yıl geçen Mehmet Dalga, diyabet hastası Hamdin Çiçek, kalp rahatsızlığı bulunan Mehmet Çadırcı, tansiyon ve kalp hastalıkları mevcut olan Aydın Genç, epilepsi hastası Ahmet Zenger, şeker ve tansiyon hastalıkları bulunan Mehmet Emin Susın ve hemoroit hastalığı bulunan Bahri Salgın'ın hastane sevkleri

yapılmamakta ve sağlık hakları engellenmektedir. Ayrıca verilen yemekler az ve sağlıksız durumda, odalar kapasitenin çok üzerinde tutulduğundan tutuklular yerde yatmak zorunda kalmakta, telefonla görüşme hakkı kısıtlanmaktadır. Kürtçe mektup yazdığı gerekçesiyle Metin Uyar'a disiplin cezası verilirken Mehmet Ateş, Ercan İşcan, İzzettin Sevilgen ve Asım Demir ise verilen cezayı bitirmelerine rağmen keyfi bir şekilde tahliye edilmemektedir.

Trabzon Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevi'nde çıplak arama ve kelepçeli muayene dayatılmakta, sağlık hakkı engellenmekte, yemekler sağlıksız ve az miktarda verilmekte, dilekçelere el konulmakta, oda değişikliği talepleri reddedilmekte, kitap kotası uygulanmakta, verilen cezayı bitiren hükümlülerin infazları yakılarak tahliyeleri engellenmekte, Kürtçe dergi ve kitaplar toplatılmaktadır.

Erzurum Dumlu 1 ve 2 Nolu Yüksek Güvenlikli kapalı cezaevlerinde ise hastane sevkleri geç yapıldığından Metin Erişmiş ve Hüseyin Ortaç başta olmak üzere gibi birçok tutuklu ve hükümlü tedaviye erişememektedir. Ayrıca ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet verilenler dahil tutuklu ve hükümlüler hukuksuz bir şekilde tek kişilik hücrelerde tutulmakta, pencereler tel örgü ile kapatılmış durumda, çıplak arama uygulanmakta, avlu süresi günde 1 ila 2 saat arasında tutulmaktadır.

Söz konusu raporda belirtilen cezaevlerinde oda aramalarının sık sık yapıldığı, yaklaşık 3 ay önce yapılan aramalarda el konulan kitap ve defterlerin verilmediği, mektupların geciktirildiği ve Kürtçe mektupların ise hiç verilmediği; Yeni Yaşam, Birgün, Evrensel gibi muhalif gazetelerin verilmediği, kantinde sınırlı sayıda eşyanın bulunduğu ve fiyatların çok yüksek olduğu, kurs ve sosyal etkinliklerin yapılmadığı belirtilmiştir. Yaşanan hak ihlallerine karşı Trabzon Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevi'nde Temmuz 2022'den bu yana 5'er günlük dönüşümlü açlık grevi eylemi devam ederken Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevi'nde ise dönüşümlü açlık grevi eyleminin 55'inci gününde olduğu ve tutuklu Erdal Emeç, Aydın Oğuz, Ahmet Budak'ın süresiz ve dönüşümsüz açlık grevi eylemine başladıkları öğrenilmiştir.

Yaşam hakkına yönelik ihlaller başta olmak üzere yaşanan her türlü hak ihlalinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması iç hukukun ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin bir gereğidir. Bu bağlamda söz konusu cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin araştırılması, önlenmesi ve sorumluları hakkında gerekli işlemlerin başlatılması amacıyla Anayasa'mın 98'inci ve içtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülstan
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	Rıdvan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali